

J E L E N K Ö R.

9.szám.

Pest szerda. január. 30dikán.

1833.

Foglalát: Magyar és Erdélyország (jan. 22—25iki főrendü táblai ülések. Veszprém megyei jegyzőkönyv kivonata jan. 7ikeről. Sas, Regéló, Szemlélo. Kolosváron, Tordán, Köszegee Casino, H. M. vásárhelyen olv. társaság. Hideg N.E. nyedeu 's Nógrádban. Ung határozata ifjusága iránt 's egyebek. Besztercze-bányai, kassai 's eperjesi új évi válttság. Vivenot Domokos. Szatmárban földingás). Anglia. Franciaország (követkam. ülés 14ikén. Az ostromállapotú törvényjavaslat főponti. Blaye, Brest 's Anconából hir. Legendre †, Lamartine követ). Belgium. Portugália (Solignac Oportóban, Sartorius Vigonál). Németország. Spanyolország. Amerika (mexicoi 's délcarolinai hírek. Jackson proclamatiója). Legujabb. Bank-részvény. Gabonaár.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Jan. 22ikén reggeli 9 $\frac{1}{2}$ óraker egyedül a' Főrendek gyűltek országos ülésre, 's tanácskozás alá vevén a' Statusoknak azon felírás-javaslatjokat, melly az előkelő sérelmeket 's a' rendszeres munkák iránti tanakodás-rendet illeti, a' praeferentialékra nézve viszonz-üzenetül a' Rendekhez azt határozzák: hogy mivel a' törvényes szokás minde- nek előtt a' kir. terjesztvények tanácskozás- ba vételit parancsolja, a' jelen országgyű- lés pedig egyenesen a' rendszeres munkála- ti tárgyak fölvétele iránt, mellyet a' kir. ter- jesztvények is csak egyedüles tanácskozási czélul tűznek ki, hivatott egybe; e' felett külön szakasztékként bocsátkozni valamibe ellenére volna az előbbi országgyűlés hatá- rozatának: szólittatnának fel a' tek. Rendek a' nevezett rendsz. munkálatok mindenek e- lőtű fölvételére, 's ha e' fölvétel utján a' rendsz. munkálatokban teendő intézkedések által, még is kielégítlen marádnának némelly (előkelő) sérelmek, akkor intéztessék a' Fel- séghöz külön felírás azok orvoslása végett. — Továbbá, az országos tanakodási rendre nézve, ámbár számosan találkoztak a' Főren- dek közűl, kik a' kir. terjesztvényekben e- lőtűzött rendet nyomos okokkal törekedtek elfogadhatónak javasolni, a' több szám mind- azáltal abban egyezett meg, hogy a' Statu- sokhoz e' tárgyban küldendő viszonz-üzenet- ben, fölvétel-rendűl az urbarium után azon- nal a' fenytű törvénykönyv, mint nyil- ványos személy-biztosságot eszközlű, ezu- tán az adó-biztossági, mint adózó né- pünk javát főkép előmozditű, utána a' ke- reskedési olly móddal ajánltassék, hogy mellettök a' törvénykezés tárgyiból min- dent, a' mit a' többi felvett munkálatok sora ugy kívánand, a' nélkül, hogy az szakasz-

ték v. kiszemelésként (per excerpta) történ- nek, (mint például a' váltű törvénykönyv), közben közben vitatás alá venni lehessen. — Minthogy pedig Ő Felségének nyilván kije- lentett szándéka, országos tanácskozássa annyi időt engedni, mennyit minden munká- lat elintézése kíván, az alkotandű törvény- cikkelyeket pedig ugy is csak diaeta végé- vel szokás kir. erősítés miatt fölterjeszteni: a' junctim szűt (azaz hogy az urbariale, kereskedési 's adó-biztossági munkálatok e- gyűtt terjesztessenek kir. jóváhagyás alá) teljességgel szűkségtelennek ítélük a' Fű rendek. Már késűre haladván azonban az i- dű, ülések eloszlott. — 23dikán, más nap (10ik ülés a' Fűrendek részéről) a' tegnap félbeszakasztott felírás-javaslat hátra levű részei olvastattak fel. — Mellyre a' Statu- soknak azon kívánságuk, hogy tűstént ké- retnék meg Ő Felsége, egy, az ausztriai ő- rűkűs tartományok részéről küldendű biz- tosság nevezésre, mellyel az Ország kölesű- nűs kereskedési egyezkedés iránt értekezhes- sék, mint idűelőtű, 's a' törvényhozű hata- lom körén tulvágű, 's e' felett kiszemelési természetű, de különben is mint az örűkűs tartományokban hajdan még privát személye- ket illetű némelly vám-jogokra nézve meg- váltűzott körűlményekkel ellenkező, félre vettett; félre, még pedig egyes akarattal, a' felírás-javaslat utűlsű cikkje is, melly óvásokat foglalja magában a' mondott három rendszeres munkálat feloszthatlan egybefűg- gése iránt, — 's a' Statusok a' jelen határo- zatokhoz járulásra, egy eziránt hozzájuk u- tasítandű üzenetben megkéretni rendeltettek. Végre a' praeferentialék külön felolvasásokra került a' sor, 's ezt csak másnapi (jan. 24iki) szinte országos ülésekben végezheték. Ek- kor, tartalmukat jobbára mind meghagyván csak némelly kifejezések 's alakjokban ki-

vánkoztak Főrendeink módosítással élni. Végeztével ennek, azon üzeneteket vevék fel a' Statusoknak, melly jelen országgyűlésünk Pestre költöztetését sürgeti, felolvassák az ez iránt Felsőgünkhöz menendő felirást is, és kevés szó-változtatással a' RR.hez visszaküldeni rendelék. Végzetül azon üzenet jövőn vitatás alá, mellyben a' Statusok által Főrendeink saját naplókönyvvitelre szólítatnak fel, noha javalva fogadák ezen tanácskozási nyilváníásra törekvést; mint-hogy azonban ez fontos tanakodási tárgy, 's a' rendsz. munkálatokban, névszerint a' diaeta rendezkedésiben, ugy is külön czikkelyben forduland elő, a' nevezett rendsz. munkák sorára vélték utasítandónak; midőn t. i. az ujlag állapítandó diaetai rendszer által változhatván a' két tábla viszonyai, a' jelen kérdés is, mind tárgyazatára, mind kivitelére nézvest alkalmasabban 's a' kifejlendő körülményekhez szabandólag intéztethetik el. A' mind ezek iránt készült viszon-üzeneteket jan. 25iki ülésökben fogták Főrendeink felolvasatni. — A' Rendek ez alatt folyvást kerületi üléseket tartának, még pedig már az Urbarium ügyében.

Veszprém jan. 7kén, megye jegyzőkönyvi kivonat: Bezeredy Mihály táblabíró mint a' pápai, ugodi és devecseri megyebeli uradalmak praefectusa előadván, hogy m. gróf Eszterházy József, Mihály és Károly testvér urak, kívánván azon legszívesb örömeiket, mellyet Ő Excejának e' megye főispáni méltóságára lett emeltetésin éreztek, illő módra kinyilatkoztatni, 's főispáni székébe lett fényes beiktatása m. e. oct. 4kén tartott ünnepét a' magok részéről is örökíteni; minekutána az ajánlás érdemét leginkább annak tökéletes szabadságában, 's a' tett nemességiben helyeztetnék, azon dicső nap örök emlékezetére, mellyen Ő Excja e' megyekormányát minden jók örömére, 's a' megye jövő boldogságára általvévé, ugodi adózó jobbágyaiknak, kik az adófizetésben olly igen hátra vagynak, felsegállításokra ezer vforintot ajándékoznak. — Az ajánló gr. uraknak e' valóban nemes, 's mind a' nagymélt. főispán gr. ur beiktatása ünnepét dicsőítő, mind a' szegény adófizető jobbágyság terhes sorsát összekötve enyhítő kettős érdemü a-

jánlása a' megye Rendei által köszönettel, kedvességgel 's köz meglelégedéssel fogadtatván. Kováts István főjegyző.

A' nagymélt. m. k. helytartó Tanács Wigannd-Thaisz Sasát postaszárnyon repülhetési szabadságra juttatván, most egymás után két ujdun szépművészeti (belletristikai magyar időszakírás kiadhatására is vala kegyes adni engedelmet. Egyiknek czime: Regélő „homművész“ nevű toldalékkal, szerkesztető tulajdonosa Rothkrepf Gábor h. ügyvéd Pesten; megjelenend e' folyó évi aprilis elején hetenként két izben, előfizetési ára postán első évnegyedre 2 ezüst ft., félévénként pedig 4 pengő ft. Budapesten borítéktalan 1 ft. 36 kr., borítékosan 1 ft. 48 kr. pengő. — A' másíknak czime: Szemléelő, „Literaturai lapok“ nevű függelékkal; szerkesztető tulajdonosa Kovacsóczy Mihály Kassán; feltűnendési kora szinte hetenkénti két izben, e' f. e. juliusára van ígérve. — Van e hazafi kebel, ki e' két rokontárgyu intézetnek létrejutandóságán ne örvendjen, 's mind ez ikerek, mind Sas testvérök díszlendő fenmaradásának öröködést ne ohajtson annál inkább, mivel a' hármás, csaknem azon egy czélú azaz, oktattva gyönyörködtető időszakirat divatozása nem langyos, hanem hő részvétü közönséget kíván, 's félhetni, no-hogy a' hihetőleg megosztakozandó olvasói érdek mindegyiket hatáskörében csökkentve, a' háromságot, egészen v. részben, most uralkodó léha körülményinkhez képest, tönkre silányítsa.

Erdély anyavárosa Kolosvár is casinot nyitott jan. 13ikán. Főképen Béldi Ferencz, Bethlen János és Ádám, Kendeffy Ádám 's Mikes János grófok és Farkas Sándor hazafi buzgódasik által, hogy e' testvér hazánkban is a' miveltebb társalkodás, nemzetiség, értelem 's köz érzés fejlődése gyarapíttassék, 's mind ezek paizskodó védlete alatt a' szétágzó érdekek (interesszék) egybe folyjanak, a' különféle felekezetek egyesüljenek, az önbél- és külföld körüli ismeretek a' esinos társalkodás karjain táguljanak. Eddig 180 részvényes biztosítja lételetét 20 pengő forintnyi évenkénti részvény-kötelezéssel 4 esztendőre. Általányosan az intézet 3 igazgató, pénztárnok, jegyző 's 14 tagu választottság-

gal titkos szavazás mellett divatra jutott, 's a' nem régen Angliából 's Éjszak-amerikából haza tért nemes lelkű és sok oldalú tudományos műveltségű Farkas Sándorunk által szerkesztett egyesületi szabályokat is megállapítás végett a' közgyűlésnek bemutatá. — Szinte a' múlt évi utolsó negyed elején n. Torda vmegye közgyűlése önkeblében egy megyei Casinót alkotván azt jan. 10ikén nyitá meg főispánja előlülte alatt. Számos részvényes 's mind két nemű összesereglett vendég jelenlétökben. Több rendű lelkes beszédre 's örömversezeti ömlengésre fakadoztak annak tagjai, mellyek közfényre jövendők az azonnal ajánlakozott asszonyok 's uraságok aláírt költségeiken. Mint nálunk mindenütt, szintűgy itt is dus lakoma 's hazafi áldomások 's táncmulatság koronázá e' minden megye, kerület, népesb város 's törvényhatóság által ön körében létesíthetendő népünetet.

Midőn Nagy-Enyeden Erdélyben jan. 4ike óta 12ig, 19 és 22 foknyi hideg uralkodott szakadatlanul, Losonczon Nógrádban jan. első tizedében 24, 26, sőt 28 $\frac{1}{2}$ fokra is hágott. — Kőszegen (Vasban) egy Casinói egyesület, (erről nem sokára bővebben) Holdmező-vásárhelyen pedig egy olvasó társaság keletkezett valódi szerkezetben, előlülőivé Mericzay Antal helybeli plebanus-esperest 's Nagy Ferencz Csongrád megyei tiszti főügyészt, 's jegyzőjévé Szél Sámuel predikátort választván. Könyvtári alapját több rendű könyvajánlékkal Brűnek József táblab. 's uradalmi főtsztt gyarapítani szíves volt. Eljen! Illyes mik többtől 's gyakran repetita placebunt. — Ung t. KK. 's RR az iskolai pálya végzett ifjuságranézve igen hatásos nemzeti műveltség-módnak lenni látván az országgyűlést, küldötteik mellé oda tiz ifjat felkelő nemességi pénztárból vonandó napdíj mellett határoztak jan. 7iki nagygyűlésökben felutasítani. — A' szőlőbirtokokak több részein hazánkknak idei telünk hidegségének megfelelő hőségű nyarat (s így 1811 és 22kit) jövendölgetnek ohajtozva. Rájok is férne már 's mindnyájunkra, hogy utóbbi cholera-évi 's czibere-zamatú borainktól 's csöcselék zagyva lőréinktől menekhessünk meg valahára!

Besztercze-bánya polgársága jótéti célra (az ottani kórházra) szánt pénzajánlékkal váltogatja meg a' századokon divatozott ujévi üdvözölgetéseket, némelly e' szép szokás ellen buzgódo aggok ellenére is. E' végett 1830ban 61ft. 54kr., 1831ben 75 ft. 32 kr., 1832ben pedig 87 ft. 41 kr. ezüstpénn gyült össze. Kassa 's Eperjes is rokonzéblból 's móddal váltakozott, 's Kassán az idén 184 ft. 32 kr., Eperjesen pedig 188 fr. 's 42 kr. ra szaporodott a' fentidézett kegyes czélú váltsággi mennyiség.

Fels. ifj. Királyunknak minapi súlyos betegsége alatt orvosi tanácskozásokra meghivatott Vivenot Domokos orvos doctor urnak, ez alkalomkor különösen kitüntetett érdemeit 's ügyességét kegyelmes méltató tekintetre vevén koronás Fejdelmünk neve gyémánt foglalatú betűivel ékeskedő arany burnót-szelenczét (tabatière) gr. Czernin főkamrás által nyujtatni kegyes volt.

Jan. 12kén Nagykároly szomszéd vidékestül 3 rendű földingást érzett. Az első rázás nagymértékű és tartós vala délutáni 1 óra 's 57 perczkor, kisebb mozgás volt a' 2dik 2 óra 's 5 perczkor, a' 3dik rengés valamivel erősebb 2 óra 's 16 perczkor. S. P. Érkörtvélyest pedig és Dengeleget (mindkettő Szatmárban) jan. 7ikén valami $\frac{1}{4}$ fertályig hallatszó 's 10—11 perczig tartó ringadozás érte, mellyre a' falak meghasadoztak, a' gendázat felmozdulván a' vakolás lehulla 's az ablaküvegek megtöredeztek.

Mult lapunkban említett Stainlein E. gr. mint 1825 óta hazafusított polgártársunk tetei Egyházas-marótra (Hontba) vigasztalhatlan nője (b. Hellenbach Z. R.) nemzeti sirboltjába vitettek örök nyugalomra. A' gyásztisztelkedést febr. 27kén tartandják a' pesti evang. egyházban. 3 kis korú fi 's 3 leánymagzatot hagyott a' korán hamvadó.

A N G L I A.

Viscount Palmerston nagy ebédet ada gróf Pozzo di Borgonak jan. 7ikén, mellyre valamennyi angol minister 's az egész diplomatiai test hivatalos volt. Jan. 10ikén a' királynál fogott Pozzo ur ebédelni. — A' Globe egyik ujabb számában azt mondja, hogy gróf Denbigh kineveztetése (a' királyné kamarásává) királyné O Felsege saját kíván-

sága szerint esett, 's e' kinevezésben a' ministeriumnak, bármily kedves is az neki, semmi része nem volt.

A' spanyol kormány, úgy mond a' Globe, folyvást elhatározott idegenkedést mutat don Pedro ügye iránt, minthogy admiral Sartoriusnak meghagyatá, hogy a' vigo'i 's más spanyol öblöcskékből, mellyekben utóbb kötött, haladék nélkül távozzék el.

FRANCZIAORSZÁG.

A' király jan. 11ikén Lillebe érkezett, hol már a' királyné 's a' belga királyi pár, (mint irtuk) együtt valának. Más nap délelőtt szemlét tartá general Sebastiani osztályán 's az 1ső pattantyus ezred két batteriáján, 's több becsületkeresztet osztá ki. Estve meglátogatá Ő Felsége a' játékszínt.

A' követkamara jan. 13ikán nem ült, 14ikén Paixhans ur olvasott legelőbb is tudósítást a' bastille hőseinek adandó évpénz felől. A' biztosság mindeniknek 250 francot ajánl évenként adatni. Ezután a' megyszerkezeti javaslat vétetett ismét elő 's annak néhány további, a' biztosság által ajánlott vagy módosított cikkelyi fogadtattak el; a' többi közt ez is: Minden igazgatószekezes körületben (administrativ-Arondissement) legelőbb négy és legalább egy választó gyülekezet fog tartatni. — A' pairkamara vitatás alá vevé jan. 15ikén a' jun. 21iki gyászünnep eltöröltetése iránti törvény-javaslatot, úgy mint az a' pairkamara biztosság által módosítva volt. Mathieu Dumas, csaknem maga volt a' követkamara végzés, t. i. a' gyászünnep egyszerű 's végképi eltöröltetése mellett, ellenben a' megmaradás, vagy a' nemzeti gyász mellett Portalis, Emerian, Dreux-Brézé, Barante és többen szólottak. Szavazásra kerülvén a' dolog a' biztossági javaslat csekély módosítással elfogadtatott képen: 1 cikkely: Januarius 21ike (XVI. Lajos halála napja) nemzeti gyásznap marad. 2 cikk. Az 1816 jan. 19iki törvény egyéb rendeletei eltöröltetnek. Ezen javaslat mellett szavazott 96 pair, ellene 65. — A' pairkamarának e' végzete még az nap átküldetett egy üzenetben a' követkamarához, melly a' tárgyat azonnal vitatás alá vevé. E' kamara igen nagy szótöbbséggel visszaveté a' pairkamara végzését 's előbbi határozatá-

nál, hogy t. i. az említett gyász vagy ünnep általában 's végképen töröltessék el, megmaradt. Így tehát e' tárgy ismét a' pairkamara elejébe fog vitetni.

Következők az ostromállapotú törvényjavaslat fő pontjai, mikép t. i. azokat a' pairkamara biztosság módosítá 's ajánlatba hozá: 1. Az ostromállapotba helyezett várak 's más katonai őrhelyekben a' haditanács ítélt minden, a' hely bátorsága ellen érzelt vétkekről, mellyeket hozzá, a' hadi-tanács-hoz, a' helybeli kormányzó vagy parancsnok utasít. — 2. Várasok, mellyek t. i. sem erősegekhez, se pedig katonai-őrhelyekhez, nem számíthatók, azonban magokat belső fegyveres támadás vagy külső berohanás ellen védeni kénytelenek, hadi-állapotba helyeztethetők, ha az ellenség vagy támadók harmadnap utnál közelebb jutottak hozzájuk; 's ostromállapotba akkor, ha már valóban bekerítették, vagy megtámadtattak. — 3. Ha már a' hely, vidék (canton), kerület vagy megye hadi-állapotba van helyezve, akkor ezekre nézve egy királyi rendelet az itt alább 4 és 5 szám alatt megnevezendő katonai rendszabásokat egészen vagy csak részszerint meghagyhatja, de azon királyi rendeletek a' kamarákkal, ha együtt vannak, nyomban, ha pedig nincsenek együtt, a' legközelebbi ülés nyitásakor közöltetni fognak. — 4. Mihelyt az ily királyi rendelet az illető helyen kihirdettetik, a' helybeli katonaparancsnok (commandirende General) kitilthatja onnan a' következő személyeket: a) a' esavargókat és sohouniakat, 's a' kik már egyszer testi büntetést kaptak vagy politikai felvigyázat alatt állottak. b) általában minden ollyast, kinek azon községben vagy helyben valóságos vagy politikai lakása nincs. — 5. A' parancsló general zár alá veheti a' támadók vagy ellenség fegyvereit és lőszerreit, 's lefegyverezhet egész községeket, mellyek az ellenséget segítik, vagy a' támadásban cselekvő részt vettek. Minden más esetben csak egy, a' ministeri tanácsból kiadott 's a' kamarákkal közölt különös parancsra lehet valamely községet lefegyverezni. 6. Ugyanazon parancsló general éjjel és nappal üldözhet 's befogathat minden ollyas ellenséget vagy támadót, ki valamely

fegyveres csapathoz tartozik, vagy katonai parancsokat 's proclamatiókat irt alá. Egyszeremind pedig az illyesek ellen szolgálható irományokat és egyéb dolgokat zár alá veheti. — 7. Minden ezzel ellenkező törvények 's határozatok eltörültnének.

Blaye-ből érkezett legujabb tudósítások jelentik: hogy Mesnars gróf, ki eddig a' berryi hercegné fogolytársa volt, Montbrisonba vitetett. — Jan. Sikáról írják Brestből, hogy Medée, Nayade és Virginia nevű hadi hajók Cherbourg és Lorientből ide megérkeztek; Duquesne lineahajó felkészítették 's Suffrent is mindennap várják Cherbourgból. Rövid időn nagy tengeri hajóerő gyülekszik össze kikötőnkben.

Anconai tudósítások szerint jan. 10ikéről az ottani francia flottilla, u. m. a' Caravanne 's 2 kisebb hajó a' legelső kedvező széllel Görögországba vala evezendő, hogy a' még itt hagyott francia seregrészt Franciaországba visszaszállítsa.

Legendre a' híres mathematicus, jelesül geometra, 's a' tudományok párisi akademiájának tagja, megholt. — Lamartine, a' híres költő, ki most mint tudjuk, keleten utazgat, 's politikai hitére nézve fájdalom! carlista, a' berguesi választó collegium által követül választatott. — A' National irja Brestből, hogy oda kormány-parancsolat érkezett három lineahajónak minélelőbb eszközöndő fölkészítésére. Brestben azt hitték, hogy ezen expeditionnak célja Hayti. —

BELGIUM.

Az antwerpi Journal du Commerce ezt írja: Antwerpben is mutattak be e' hónap 5ikén statusobligatiókat a' 12 millionyi kölcsönből, hogy azokat a' kincstár váltsa be. De a' beszédő (Einnehmer, perceptor) pénztárát azon obligatiók birtokosi szintügy zárva találták, mint miképen a' Schelde zárva van, 's a' kormány mind e' mai napiglan nem fizetett. Micsoda subtilitásokkal fogja ezt a' Moniteur 's az Indépendant védetni? nem tudjuk.

PORTUGÁLIA.

Francia general Solignac épen január 15ójén érkezett Oportoba meg 's dom Pedroval, ki őt nagy kegygyel fogadá 's feldmarsallá nevezé ki, még az nap meglátogató a'

védelmi véghelyeket, más nappedig a' seregeket vizsgálta meg, mellyek major-generalává lón kinevezve. Ugy látszik, hogy ezen general San Joao da Foz körül szállott a' tengerpart valamelyik pontján szárazra, melly uton t. i. a' Douro tökéletes elzáratása mellett is folyvást közösül e' város a' tengerrel. — A' dec. 27iki kicsapás óta Villanovára, melly alkalommal mind a' két fél győztesnek mondogatja magát, 's a' Pedristák valóban visszanyomattak ugyan, de sok bort vittek el magokkal — nem történt semmi nevezetes. Adm. Sartorius folyvást Vigo előtt állott, de embereit nem fizetheté, minél fogvást mintegy 200 hajóskatona hagyá oda dom Pedro szolgálátját. — Általában, ha a' diplomatia nem segít, dom Pedro nem igen fog magán segíthetni.

NÉMETORSZÁG.

Berlin, jan. 10ikén. (Levél az allg. Z.-ban). A' francia seregek visszavonulta Belgiumból újabb keze a' béke fenmaradásának, 's a' francia ministeriumnak valóban becsületére válik, hogy a' teljesítés az ígéretet olly nyomban és híven követte. Azonban nem lehet tagadni, hogy azon könnyűség, mellyel a' Francziák illyes külföldi expeditiókra vállalkoznak, nincs épen nyugtalanító oldalak nélkül, 's egyszer majd rossz fordulatot is vehetend. Ha és míg a' mostani francia kormány elég erős lesz a' revolutionalis buzgásokat országa belsejében zabolán tartani, 's ha és míglen kiviheti azt, hogy azon principiumok, mellyeken e' kormány nyugszik, a' külső 's más elven alapuló kormányoknak ne ártsanak (mintha ezt gátolni lehetne!) akkor és addig lehetséges egy békés, sőt baráti viszony Franciaország 's a' többi szárazföldi hatalmak között. — Bresson ur, a' mi udvarunkhoz kinevezett francia követ, itt mind személyes mind hivatalbeli viszonyaira nézve különös tekintetben áll. Egy francia diplomatának valóban bajos állása van a' külföldön (t. i. olyan udvaroknál mint a' berlini), már csak azon ingékony 's változékonyaságnál fogva is, mellyben őket a' francia ministeriumnak a' francia kamaráktól függése (— — —) tartja; de különösen 's még inkább azért, mivel egy francia követnek igen nehezen eshetik a' legi-

timitas principiumát, mellynek 18 lefolyt év óta egész Európáhozolt, 's a' külföldi udvarok nagy része most is olly gyöngéden ápol, illő tekintetben tartani és se' szóval se' tettel soha meg nem bántani. E' miatt itt nem régiben is a' francia 's egy más udvarbeli követségi személyek között néhány oda vetett puszta szó miatt egy kis surlongás támadt, mellynek azonban következése nem lett. — General Merxs, az itteni belga követ, nagy magányban él, 's kivált az Antwerp fellegvári történetek óta alig lehet őt valahol társágban látni 's a' t. —

A' porosz status-ujság e' hónap 19ikéről következőleg adja a' (mult levelünkben említett) Maas-melletti figyelő tábor elosztását: Berlin, jan. 18ikán, Megszünvén azok, mellynél fogvást király Ő Felsége a' status-ujság mult évi nov. 11iki számábaa foglalt nyilatkozás szerint a' Maas mentében egy figyelő tábor parancsolt állíttatni: ezért most Ő Felsége azon figyelő tábor elosztását 's a' seregeknek előbbi szállásaikra visszamenetelét határozta meg. —

SPANYOLORSZÁG.

Azon nap, mellyen a' király az egész spanyol főnemességet a' palotába hivatá, hogy jelenlétükben semmisítse meg a' decretumot, mellyet tőle halálos szorongásiban Calomarde kicsikart, a' carlisták egy kis zenebonát indítottak. Sevilla, Toledo és ennek környéke valának egyesülés-pontul kiválasztva. Valóban egybe is gyűltek ez utóbbi város előtt mintegy 1,500an dec. 31ikén 's a' várost (Toledot) a' commandanstól felkérték. De ez kiindult ellenök 's őket széllyelverte. Madridból két csapat lovasság 's két álgyu küldetett segédül. A' támadók, kik eleinte mingyárt a' hegyekbe vonultak el, katonaságot látván közeledni, elszéllyedtek. A' toledo-i káptalan ezen a' halommal igen nagy gyanuba ejté magát a' kormány előtt, sőt mondják, hogy az egész támadás papok kormánya alatt áll. Madridban is történtek némi lázongások. Tetemes csoportok gyülongének össze jan. 4ikén estve Mihály- és Lajospiacson, 's éljen V. Károly! Halál a' Negrok-nak? Le az asszonykormányal! hallatott közikből. A' lajospiaczi főkapunál álló őrt

megsebesítették, mire az ottani őrség előlépett 's a' zajongó csoportot szétűzte. 5 vagy 6 előkelő személy titkos fogságra vitetett. A' fővárosi lineakatonaság még másnap is együtt volt kaszárnyáiban 's töltések osztattak ki közöttük. A' palotában álló valamennyi testőr (garde du corps) befogatott 's ezen test hihetőleg el is fog oszlattatni. A' kormány minden bizodalját a' lineaseregekben heíyezi, 's minden oda mutat, hogy ebbeli biztában nem fog esalatkozni. A' tartományokba kurírok küldettek azon hírrel, hogy Madridban a' támadás teljesen elnyomatott, 's a' főkapitányok egyszersmind felszólíttatának, hogy hasonló, netalán előjöheto esetekben a' törvény egész ereje szerint bánjanak. Mint mondják, 6,000 liberalis önkényleg ajánlá a' kormánynak szolgálatát. Ezen hírek elindultokkor ujjolag erősen rebesgeték Madridban, hogy a' cortes-gyűlés rövid időn egybe fog hivatni.

A M E R I K A.

Mexicoi, mult nov. 6ikán költ levelek szerint e' fővárost Santana, insurgens general oct. 17ike óta ostrom alatt tartá. Ennek hada 8—10,000 emberből állott, közöttük sok idegen 's kivált francia tiszt. A' kormány hathatós rendszabásokat tett a' főváros külön pontinak védelmökre. A' boltok huszad nap óta zárvák, a' város képe szomorú. Katonák és népsöpredék tolong az utczákon, lesve az órát, mellyben ragadománynak erredhessen. A' kinek sok áruja vagy más vagyona van, házából egy kisedet várat csinál, mellyet erősít 's védelmi állapotba helyez, mint csak lehet. Sok háznép költözött már el; a' hajadonok klastromokba futnak. Ha, mint igen hihető, Santana győz, valamennyi Spanyol ki fog üzetni a' statusból. Bustamente a' praesidens siet fölmenteni a' várost, de Santana erős csapatokat küldött ellene 's a' praesidens könnyen két tűz közé kerülhet. Ezt még szerenesének lehetne talán nevezni, mert így legalább erre vagy amarra eldölne már végre a' dolog, 's Mexico lakosinak nem kellene kétszeres kirabolatástól tartani. Pedraza, ki hihetőleg praesidenssé fog választatni, mint mondják Cruzba megérkezett. —

New-Yorkból ezt közli a' Times: A' délcarolinai törvényhozó test épen most (novemberben?) ült egybe. Hamilton kormányzó üzenete igen háborús. 12,000 embert sürget fölfegyvereztetni, hogy erőt erővel lehessen visszaverni. Az unio egész ereje most nem több 6,000 embernél 's ez is a' külön statusokban szerte van. A' kormány ereje itt nem a' katonán, hanem a' népen, 's a' kormányrendszer baráti számán 's érzelmin alapul. Délcarolinában is van egy 5-6000 emberből álló kormánypárt — mind választók —, kik az uniot 's törvényeit teljes erővel 's elszántsággal védik. Ezen párt uniópártnak nevezetik 's a' charlestoni gazdagabb 's belátóbb polgárság tetemesb része ide szít. Nem hisszük, úgy mond e' levelező, hogy az ellenrész (nemzeti v. statusok pártja) katonás szellemének komolyabb következési lennének; azonban nem tagadhatni, hogy többen statusemberink közül letettek azon könnyelműség- 's gondtalanságról, mellyel eddig az unio 's a' mostani kormány fenmaradásáról szólottak. — Georgiának követői nov. 29iki ülésekben elhatározottan ellene nyilatkoznak a' Délcarolina által javasolt elválásnak, ámbár különben a' két status érdeke az onegy. Ezen mód, úgy mondák végzéseikben, sem békés, sem constitutio-szerinti 's merő veszedelem. Hanem küldjenek a' déli statusok, u. m. Virginia, Carolina, Alabama, Tennessee, 's Mississippi meghatalmazottakat együve, kik a' tarifrendszer és kárai felett békesen 's az unio principiumának fentartása mellett tanakodjanak. —

General Jackson, az egyesült statusok praesidense, egy fontos proclamatiót bocsátott ki legujabban (mult decemberben) a' délibb statusokban, névszerint Délcarolinában az új vámtariffa miatt keletkezett viszályok ügyében, melly kivonatban, eképen szól: Minthogy egy, Délcarolina-statusban össze jött gyülekezet a' congressusnak, az egyesült statusok vámtörvényeit érdeklő több rendű actait semmi erejüknek hirdeté 's meghagyá, hogy az e' miatt támadható pörökben az unio főtörvényszékéhez semmi fölebbvitel ne történjék; továbbá kinyilatkoztatá, hogy Délcarolina ezen rendszabást minden módon ki akarja vivni 's a' közkor-

mánynak minden ügyekezését a' délcarolinai kikötők bezáratása, vagy az érdeklött vámtörvényeknek bármilly uton, a' külön status polgári törvényszékein kívül erőszakkal is kivitele iránt, ollynak tekintendi, mellynek következésiben Délcarolina a' többi statusok uniojában többé nem maradhat meg, 's végre minthogy ezen gyülekezet a' délcarolinai népnek olly viseletet javasol, melly a' constitutiót feldönti 's az uniot megsemmisíti; ezeknél fogvástén Andrew (Andor) Jackson, az egyesült statusok praesidense, ámbár szoros kötelességem szerint egyedül hatalmammal élhettem volna a' békefentartására, jónak találtam azonban e' hirdetvényemet bocsátani ki, ebben véleményemet 's nézetimet a' kitett fontos tárgyak felől kifejtteni, a' nép észére 's patriotismusára hivatkozni 's őt azon következésekre óva figyelmeztetni, mellyeket a' délcarolinai gyűlés végzeteinek teljesítése szükségképen vonna maga után. — A' délcarolinai gyülekezet tette 's végzete nem azon sérthetlen 's örök jusán alapul mindenegy statusnak, melly szerint az magát valamelly nyilvánosan constitutio-elleni, vagy épen eltűrhetetlen 's elnyomó rendszabásnak ellene szegzi, hanem azon csodálatos állítványon, hogy bármilly egyes status a' congressusnak, mint az unio törvényes képviselőjének, akármelly actáját megsemmisítheti 's annak végrehajtását akadályozhatja a' nélkül, hogy a' constitutiót megsértené, melly, ezen állítvány szerint, ezt és azt is megengedi, hogy akármelly status is az unioiban maradhasson, noha ennek csak azon törvényeit fogadja el, mellyeket ő, a' külön status, hiszen constitutionalisoknak. — De a' mi társas egyezkedésünk nyilván kimondja, hogy az egyesült statusok törvényei, constitutioja 's az ennek illetvénykörében kötött alkuk az országnak legfőbb törvényeit teszik, mellyeket minden külön status bírának 's törvényszékeinek követni 's teljesíteni kell, akármely ellenkezőt foglaljon is magában a' külön status saját constitutioja és törvénye. — Illy határozat nélkül semmi statusfrigy sem állhat fen. — Hát az azt felelik, hogy egy unconstitutionalis törvény nem törvény: az illy felelet mindaddig semmit sem ér, míg meg nem határozzák, mit

értenek ők a' constitutio-szerintiség, vagyis törvényesség alatt. 'S ha erre azt mondják, hogy minden törvény inconstitutionalis, melly a' külön status helybeli érdekeinek nem kedvez, akkor nincs többé mit szólnunk. Ha e' tan v. tanitmány korábban állítottatott volna fel, az unioinak még gyermekkorában fel kellett volna bomlani. Az accise-törvény Pennsylvaniában, az embargo 's non-intercourse-acta a' nyugati statusokban, ugy szinte a' szekeradó (Wagentaxe) Virginiában már, ezelőtt inconstitutionalis törvényeknek tartattak 's hatások azon statusokra nézve sokkal nagyobb (károsabb) volt, mint a' mellynek törvényéről most panaszkodnak: de szerencsére egyike sem tevő ezen statusoknak azon felfödözést, hogy nekik azon jusok volna, mellyet most Délcarolina követel. A' hadvitel, mellyre a' nemzeti méltóság 's a' polgárok jusai fentartások végett kénytelenítve valánk, a' dicsőség és győzelem helyett, veszteség- és gyalázzal végződhetett volna, ha azon statusok, mellyek azt (a' háborut) káros és constitutio-elleni rendszabásnak tarták, azt is hitték volna, hogy nekik jusok van azon végzést, melly háborut hirdete, semmi erejűnek nyilatkoztatni ki 's a' vitelére szükséges szereket megtagadni. Bármilly súlyosak és terhesek valának is e' rendszabások az unio több tagjára nézve, még sem akadt egyiknek is törvényhozó teste e' mostani mint mondják hathatós és békes orvosszerre. Ennek feltalálása a' mi időnkre hagyatott; a' feltalálás dicsősége különösen Délcarolina status embereit illeti 's ezen status polgáira fog a' szerencsétlenség 's baj háramlani, mellyet annak gyakorlása szülend. Azon tanitmány (Lehre), hogy egy külön status vetoval birhat az unio törvényeire nézve, a' legiztelebb gyakorlatlanság (praxistalanság) tanujele, az unio lételevel ellenkezik, ellene mond a' constitutio szellemének és betűjének 's megsemmisíti azon magas czélt, melly

miatt az unio-kormány állapítottatott. Folytatjuk

Legujabb: A' londoni és párisi legujabb ujságok — ugy mond az antwerpi journal e' hónap 15ikén — azt írják, hogy a' Rodoslaw (talán Rodosto?) nevű ausztriai hajó pusztá bal értésből nem bocsáttatott alá a' Scheldén, 's így ez csupán az angol és franczia hajóknak volna bezárva. De az ugyan igen esodálatos dolog, hogy ha ezen feltartóztatás csupa félreértésből történt, mi arról se itt Antwerpben se Brüsselben mind e' mai napiglan mit sem hallottunk, 's a' kormány hírlapjai, mellyek különben olly készek minket jó reménységgel táplálni, azt köz hírré tenni nem siettek. Mi tehát a' hírt költeménynek tartjuk. Egyébiránt a' kamarák ma ismét egybeülnek 's a' ministerek kétségkívül fel fognak szólíttatni: adnának ezen tett 's ügyünk ujabb diplomatiiai helyzetéről tudósításokat. — (A' képviselőkamarában ez nap kevés taggyülvén fel, nem tartott ülés).

Hollandi ujságok szerint a' Schelde tájáról e' hónap 12ikéről ott londoni privát levelek szerint azon hir szárnyalt, hogy az angol és franczia kormányok egy végképi (peremptorius) nyilatkozást tettek volna most a' haagai udvarnak, melly szerint ha ez egy bizonyos határnapig (némeltyek szerint februarius 19ikeig) az egész pörös ügy elintéztetésébe meg nem egyezik, ugy a' két nemzet hajóserégi a' nov. 15iki szerződés teljes végrehajtását, 's így a' Schelde szabaddá tételét is erőszakkal fogják eszközölni, minthogy a' békés alkudozásoktól semmi következményt nem várhatnak. — Ezen esetben Vliessingen vétetnék legelőbb is ostrom alá.

A' spanyol király jan. 4ikén ismét átvette a' kormányt azon föltétellel, hogy abba a' királynénak ezental is befolyása legyen. Erről majd bővebben.

Bank-részvény jan. 26ikán 1514 $\frac{3}{4}$

A' gabonának pesti piaczi ára január 28dikán 1833.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb
Tisztabúza	133 $\frac{1}{4}$	126 $\frac{2}{4}$	120	Zab	40	38 $\frac{2}{4}$	36
Kétszeres	96 $\frac{2}{4}$	86 $\frac{2}{4}$	—	Köles	—	—	—
Rozs	63 $\frac{1}{4}$	60	—	Köles-kása	—	—	—
Árpa	60	58 $\frac{2}{4}$	—	Kukoricza	66 $\frac{2}{4}$	64	60

Szerkezteti Helme c zy. Nyomtatja Landerer.